
Μία τελετουργία του σώματος από την Ομάδα Σημείο Μηδέν

Μαρία Στέλλα Μπινίκου

21/07/2020

Η Αντιγόνη από την Ομάδα Σημείο Μηδέν είναι το αποτέλεσμα ενός πολύμηνου εργαστηρίου πάνω στην αρχαία Τραγωδία, το οποίο υλοποιείται από το 2018. Η παράσταση που προέκυψε διένυσε φέτος τον 3ο κύκλο στο «Άττις-Νέος Χώρος» και τις ερχόμενες μέρες ξεκινά τη θερινή περιοδεία της. Η μετάφραση που χρησιμοποιήθηκε συντέθηκε εκ νέου, υπηρετώντας τις ανάγκες που προέκυψαν μέσα από την ερευνητική διαδρομή των δοκιμών και υπογράφεται από το σημαντικό Δημήτρη Δημητριάδη.

Το παρακάτω κριτικό σημείωμα αφορά την παράσταση όπως την είδαμε το Μάρτιο του 2020 στο «Άττις-Νέος Χώρος».

Ο τραγικός χώρος και ο χώρος των ψυχών

Ο φυσικός χώρος – τοπίο, είναι το γενετήσιο περιβάλλον της αρχαίας τραγωδίας. Η δράση του τραγικού κειμένου αναπτύσσεται και ανθίζει πραγματολογικά όταν δεν περιορίζεται σε κλειστές θύρες και πέτρινους τοίχους.

Τα πρόσωπα, μορφές διαχρονικές με ποιητική υπόσταση, αναπτύσσουν αρχετυπικές σχέσεις, κινούνται ελεύθερα στο χωροχρόνο και ελεύθερα τολμούν ακόμη και να αγγίξουν το στερέωμα που τα περιβάλλει. Η αρμονία και η ισορροπία του λόγου σχετίζεται βαθιά με την τοποθέτησή του στο εξωτερικό περιβάλλον και την επικοινωνία μαζί του.

Η σύλληψη μιας τραγωδίας εντός των τειχών, ενέχει το ρίσκο της απομάκρυνσης από τη ζωογόνα πηγή: το φυσικό φως και την ατμόσφαιρα της υπαίθρου. Ο καλλιτέχνης, όταν τολμά να μετατοπίσει το κέντρο της και να την τοποθετήσει εντός της σύμβασης του κλειστού χώρου, τολμά και να αλλάξει την καταρχήν σύσταση της.

Προϋπόθεση για να πετύχει το «πείραμα» είναι να εντοπίσει εκείνο το στοιχείο που θα μπορέσει να «αντικαταστήσει» τον παράγοντα που θα λείπει. Να σχηματίσει έναν χώρο για τις ψυχές των δρώντων, αντίστοιχο του φυσικού. Ο Σάββας Στρούμπος εκμαίευσε το στοιχείο που θα έλειπε, από τα σώματα και τα ηχεία των ηθοποιών του. Συνέθεσε μια νέα πραγματικότητα αναδιοργανώνοντας τη συνθήκη της σκηνής του «Αττις – Νέος Χώρος».

Αντιγόνη της ομάδας Σημείο Μηδέν

Η τζαμαρία που εκθέτει τη σκηνή στο κοινό του δρόμου, λειτουργεί σαν αντανάκλαση της δράσης και διευρύνει το χώρο. Το κοινό της παράστασης αντικρίζει τον «απέναντι» εαυτό και η παρουσία του λαμβάνει διαστάσεις εντός του τραγικού συμβάντος.

Τα σώματα των υποκριτών, σκηνοθετημένα σαν σε αρχιτεκτονική κάτοψη, εντείνουν τις εσωτερικές δράσεις των χαρακτήρων μέσω του φορμαλισμού και της σχολαστικότητας στη μελέτη των κινήσεων. Η μεγάλη ένταση που δημιουργείται στις δράσεις λειτουργεί εκθετικά μέσα στον «μικρό» χώρο και το αποτέλεσμα προκύπτει μεγεθυμένο και καταλυτικό, τόσο για τα πρόσωπα που «παίζουν», όσο και για τα πρόσωπα που παρακολουθούν.

Ο λόγος, άριστα υποστηριζόμενος από την υποκριτική, ανθίζει και βαθαίνει την απόσταση από την πραγματικότητα, μετατρέποντας το δραματικό γεγονός σε ηχητική και κιναισθητική περιπέτεια.

Τα πρόσωπα

Η Αντιγόνη της Έβελυν Ασουάντ είναι μια Αντιγόνη σύγχρονη, σωστή και ακέραιη ως προς τη σωματικότητα, ουσιαστική και επίκαιρη ως προς την υποκριτική της. Δεν αιφνιδιάζεται και δεν προτρέχει. Διαθέτει το μέτρο και διευθύνει μεγάλο μέρος από το ενεργειακό φορτίο της παράστασης. Ο Κρέων του Κωνσταντίνου Γώγουλου είναι επίσης τοποθετημένος σε ένα ταυτόχρονο χωροχρόνο με αυτόν του κοινού. Φέρει το μανδύα της εξουσίας χωρίς να εξουσιάζεται από αυτόν.

Η Έλλη Ιγγλίζ, Τειρεσίας και κορυφαία του Χορού, εκφράζει, με τη δύναμη του σώματος και το βάθος της υπόκρισής της, (σε μεγάλο βαθμό) το χαρακτήρα και την ταυτότητα της ίδιας της παράστασης.

Συγκεντρωμένος και προσεκτικός ο Αίμων του Γιάννη Γιαραμαζίδη. Πολύ καλή και σωστή η Άννα Μαρκά-Μπονισέλ ως Ισμήνη και Αγγελιαφόρος. Αντίστοιχα καλοί οι Ρόζυ Μονάκη (Ευρυδίκη και κορυφαία Χορού) και ο Στέλιος Θεοδώρου – Γκλίναβος (Φύλακας και Εξάγγελος).

Κατακλείδα

Η ελευθερία και η ανελευθερία, του νου και του σώματος, είναι αξίες πάγιες και αδιαπραγμάτευτες. Η διεκδίκησή τους προϋποθέτει την πρώτη και την πιο σημαντική πολιτική σκέψη, από την αρχή της σύστασης ανθρώπινων κοινοτήτων. Η Αντιγόνη πραγματεύεται ακριβώς αυτά τα ζητήματα και θυμίζει τη δύναμη που χρειάζεται να καταβάλλουμε για να συνεχίσουμε να τα διεκδικούμε.